Tyrannosaurus rex

For det britiske rockebandet (opprinnelig kalt Tyrannosaurus Rex) se T. Rex (band)

Tyrannosaurus rex (betyr «tyrannisk kongeøgle», av gresk *tyrannos* = «hersker» + *sauros* = «øgle»; latin *rex* = «konge») er en av de mest kjente dinosaurartene som har levd. *Tyrannosaurus rex* var en kjøttetende dinosaur som vandret rundt på jorda i siste del av krittperioden, for 68–66 millioner år siden. Navnet *Tyrannosaurus rex* fikk den av den amerikanske geologen og paleontologen Henry F. Osborn i 1905. Man trodde lenge at *Tyrannosaurus rex* var den største kjøttetende dinosauren som har eksistert, men man har i senere tid funnet at det er minst to rovdinosaurer som var større enn *Tyrannosaurus*: *Giganotosaurus* og *Spinosaurus*.

Tyrannosaurus rex

Skjelett av *Tyrannosaurus rex* ved Smithsonian National Museum of Natural History.

Vitenskapelig(e) navn:	***Tyrannosaurus rex***
Norsk(e) navn:	Tyrannøgla
Biologisk klassifikasjon:	
Rike:	Dyreriket
Rekke:	Ryggstrengdyr
Klasse:	Krypdyr
Orden:	Saurischia
Familie:	Tyrannosauridae
Habitat:	På land
Utbredelse:	Nord-Amerika

Innhold

Karakteristikk
Leveområde
Liv
Referanser
Kilder
Eksterne lenker

Karakteristikk

Tyrannosaurus kunne bli 12+ meter lang, 3.5 meter høy i oppreist stilling, veie mellom seks og åtte tonn og strekke seg ni meter høyt. Hodet kunne bli 1,5 meter langt, og det er funnet over 30 centimeter lange tenner. Hendene til et voksent individ hadde to fingrer, og armene var omtrent like lange som hos et voksent menneske. Derimot var de like tykke som et menneskelår, og kunne sannsynligvis bære en vekt på opptil 200 kilo. Føttene hadde tre tær med klør, i tillegg til en klo på baksiden av foten som ble brukt til å gripe med. Dinosauren var bipedal og kunne oppnå en fart på omtrent 30 km/t. For at *T. rex* skulle klare å holde balansen når den løp hadde den en stor og stiv hale, samt at armene ikke var større enn de var.

T. rex hadde en utpreget luktesans, og øynenes plassering på siden av kraniet gav den et godt dybdesyn. Dette er med på å sannsynliggjøre at *T. rex* var et rovdyr med gode jaktegenskaper. Men det at føttene er i proporsjonal likhet med saktegående dyr og at armene er såpass små er med på å sannsynliggjøre at den ikke var det.

Skjell er blitt funnet på varierte regioner på kroppen, spesifikt nakken, hoften og halen. Fjær har blitt funnet på noen slektninger, og selv om fjær på *Tyrannosaurus* ikke er helt utelukket, viser distribusjonen til disse skjellene at den var for det meste skjellet.[1]

Illustrasjon av hvordan *Tyrannosaurus rex* kunne sett ut med fjær.

Leveområde

Det er bare gjort funn av *Tyrannosaurus* i Nord-Amerika, og den levde trolig i åpne landskap eller åpne skoger. Det er også funnet større mengder bein og skjeletter i fjellkjeder i Montana.

Liv

Ifølge forskere veide ikke *Tyrannosaurus* stort mer enn ett tonn som 14-åring, men fra den var 14-18 år vokste den seg til den størrelsen den forble i resten av livet. Tennene vokste derimot hele livet, og hvis den mistet en tann, så vokste den ut igjen. Dette forklarer hvorfor det er så store forskjeller på tannstørrelsene til *Tyrannosaurus*.

Funn av bitemerker, noen av dem som har til og med begynt å hele, på dinosaurer som *Triceratops* og *Edmontosaurus*, viser at *Tyrannosaurus* var et aktivt rovdyr.[2]

Referanser

1. ^ Bell, Phil R.; Campione, Nicolás E.; Persons, W. Scott; Currie, Philip J.; Larson, Peter L.; Tanke, Darren H.; Bakker, Robert T. (1. juni 2017). «Tyrannosauroid integument reveals conflicting patterns of gigantism and feather evolution». *Biology Letters*. 6 **(engelsk)**. 13: 20170092. ISSN 1744-9561. PMID 28592520. doi:10.1098/rsbl.2017.0092. Besøkt 12. mars 2018.
2. ^ DePalma, Robert A.; Burnham, David A.; Martin, Larry D.; Rothschild, Bruce M.; Larson, Peter L. (30. juli 2013). «Physical evidence of predatory behavior in Tyrannosaurus rex». *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*. 31. 110: 12560–12564. ISSN 0027-8424. PMC 3732924. PMID 23858435. doi:10.1073/pnas.1216534110. Besøkt 30. september 2017.

Kilder

- G. M. Erickson, P. J. Makovicky, P. J. Currie, M. A. Norell, S. A. Yerby & C. A. Brochu., Gigantism and comparative life-history parameters of Tyrannosaurid dinosaurs, Nature 12. august 2004.

Eksterne lenker

- (en) *Tyrannosaurus rex* (https://eol.org/pages/4433638) i Encyclopedia of Life
- (en) *Tyrannosaurus rex* (https://www.gbif.org/species/4822633) i Global Biodiversity Information Facility
- (en) *Tyrannosaurus rex* (http://fossilworks.org/bridge.pl?a=taxonInfo&taxon_no=54833) hos Fossilworks
- (en) *Tyrannosaurus rex* (https://www.ncbi.nlm.nih.gov/Taxonomy/Browser/wwwtax.cgi?mode=Info&id=436495) hos NCBI
- (en) *Kategori:Tyrannosaurus* – bilder, video eller lyd på Wikimedia Commons

- (en) *Tyrannosaurus* – galleri av bilder, video eller lyd på Wikimedia Commons
- *Tyrannosaurus rex* – detaljert informasjon på Wikispecies

Hentet fra «https://no.wikipedia.org/w/index.php?title=Tyrannosaurus_rex&oldid=20386182»

Denne siden ble sist redigert 23. apr. 2020 kl. 09:51.

Innholdet er tilgjengelig under Creative Commons-lisensen Navngivelse-Del på samme vilkår, men ytterligere betingelser kan gjelde. Se bruksvilkårene for detaljer.